

Valija Ulmane

DARBA tiesības TIESĪBAS darbā

Terminu skaidrojošā vārdnīca

Rīga 2023

UDK 349.2(03)
U1560

Valija Ulmane

DARBA tiesības. TIESĪBAS darbā. Terminu skaidrojošā vārdnīca
Sērija "Tiesību zinātņu bibliotēka" Nr. 42

ISBN 978-9934-543-37-1

© Ulmane V., 2023

© SIA "Biznesa augstskola Turība", 2023

Izdevējs "Biznesa augstskola Turība"

E-pasts: izdevnieciba@turiba.lv

Iespiests SIA "Jelgavas tipogrāfija"

Saturs

Priekšvārds.....	4	K.....	79
Izmantotie saīsinājumi.....	6	L.....	86
A.....	7	Ļ.....	89
Ā.....	20	M.....	90
B.....	22	N.....	93
C.....	28	O.....	102
Č.....	31	P.....	104
D.....	32	R.....	120
E.....	54	S.....	124
Ē.....	57	Š.....	131
F.....	58	T.....	133
G.....	61	U.....	138
Ģ.....	64	V.....	142
H.....	66	Z.....	147
I.....	67	Izmantoto	
Ī.....	75	avotu saraksts.....	152
J.....	77		

Priekšvārds

Darbs kā ekonomisku apsvērumu un pašrealizācijas noteikta nepieciešamība sabiedrībā var realizēties dažādās formās. Algots darbs, sabiedriskais darbs, brīvprātīgais darbs ir ar atšķirīgu tiesisko regulējumu darba devējiem un tā darītājiem, bezdarbniekiem un darba meklētājiem atšķirīgas ir tiesības un pienākumi, ko izprast palīdzēs šī juridiskos terminus skaidrojošā vārdnīca.

Darbs ir pamatā nosaukumam tiesību nozarei, kura ieņem svarīgu vietu tiesību nozaru sistēmā Latvijā, ievērojot tās regulēšanas priekšmetu. Darba tiesības ir tiesību nozare, kuras normas regulē darba devēju un darbinieku darba attiecības un ar tām saistītas citas sabiedriskās attiecības. Vēsturiski izveidojies un praksē nostiprinājies ar darbu saistīto sabiedrisko attiecību apzīmējums – darba tiesības – nepilnīgi atspoguļo to saturu. Tiesības un pienākumi ir nevis darbam, bet tā darītājiem. Tāpēc šai terminu skaidrojošai vārdnīcai ir nosaukums “DARBA tiesības. TIESĪBAS darbā”.

Juridisko terminu skaidrojumi sakārtoti alfabētiskā secībā. Vārdnīcā skaidrojošās definīcijas balstītas uz tiesību zinātnes akceptētajiem jēdzieniem, tiesību aktos nostiprinātajiem terminiem, kas papildināti ar norādi par to saistību ar darba tiesībām. Katra termina skaidrojums pamatots ar konkrēta izmantotā avota, normatīvā akta nosaukumu, ar akcentu uz tā pielietojumu *Darba likumā*. Vārdnīcā terminu skaidrojumi papildināti ar dažādos vēstures posmos autoru paustām atziņām par darbu un saistībā ar to, – ir pievienots citēto autoru saraksts. Romiešu tiesībās iedibinātie termini latīņu valodā var sekmēt precīzāku termina izpratni šodienas pielietojumam.

Vārdnīcas uzdevums ir darīt saprotamākus darba tiesisko attiecību regulējumā lietotos terminus, kas atrodas daudzos un dažādu tiesību nozaru normatīvajos aktos un tos skaidrojošos informācijas avotos. Izmantoto avotu saraksts pielikumā.

Vārdnīcā izmantoti normatīvie akti, kas bija spēkā Latvijas Republikā 2023. gada 1. janvārī.